

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4421203479
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4421203479.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Malíkovej a členiek senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Sone Vackovej, v spore žalobcu: X. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX, proti žalovanému: Dopravní podnik města H., a.s., Dělnická 106, Děčín VI., I.Č. XXXXXXXX, Česká republika, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 13. septembra 2021 pod č.k. 18C/56/2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zastavil konanie a žiadnej zo sporových strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 159, § 161 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

1.1. Uvedol, že žalobca sa návrhom na začatie konania doručeným na konajúci súd dňa 03.08.2021 domáhal voči žalovanému náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť krivým obvinením proti jeho osobe, urážkou cti, psychickou ujmu, týraním a terorom, trestnými činmi a podvodmi, porušením zákonníka práce a pracovnej disciplíny, porušením zákona a Ústavy ČR a smerníc EÚ spôsobom, ktorý v žalobe opísal. Konštatoval, že medzi neodstrániteľné nedostatky patrí nedostatok právomoci súdu, prekážka už skôr začatého súdneho konania v tej istej veci, tzv. litispendencia, prekážka právoplatne rozsúdenej veci, tzv. res iudicata) a nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. Zistil, že dňa 28.06.2021 bola súdu doručená žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá sa vedie pod spisovou značkou 13C/51/2021. Keďže žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je vedená pod spisovou značkou 18C/56/2021 bola podaná na súd prvej inštancie neskôr, dňa 03.08.2021, súd konanie vedené pod sp.zn. 18C/56/2021 zastavil, pretože v danom prípade sa vyskytuje prekážka súdneho konania - litispendencia, ktorá bráni tomu, aby prebiehalo na súde iné konanie v tej istej veci. Zastal názor, že v tomto prípade zavinil zastavenie konania žalobca, avšak žalovanému žiadne preukázateľné trovy v konaní nevznikli a preto stranám náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnuté uznesenie v prvom výroku zrušiť. Žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 21961,538 eura so zákonným úrokom 8,05 % z predĺženia od 16.05.2013 do zaplataenia za krivé obvinenie, za urážku na cti, za psychickú ujmu, za psychické týranie, za psychický teror, za zločiny, trestné činy, podvody, podrazy spáchané proti jeho osobe, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Žiadal tiež uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi všetky súdne trovy a poplatky so troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň navrhol, aby odvolací súd nariadil nezávislý súd Slovenskej republiky. Tvrdil, že uznesenie súdu prvej inštancie sa nezakladá na pravde, hrubo porušuje práva, pravidlá, úpravy, nariadenia a smernice Európskej únie. Hrubo porušuje práva a Ústavu SR. Podľa neho tiež hrubo porušuje zmluvy Európskej únie a pravdepodobne celej jurisdikcie Európskeho súdu pre ľudské práva. Namietal že súd sa snaží všetky žaloby a dôkazy zlikvidovať. Poukázal na to, že kauza je politizovaná a stojí za ňou S. a S. zložená

z agentov STB. Nedôveruje okresnému súdu Nové Zámky, a chcel aby spor rozhodol nezávislý súd SR. Žalovaný dopravný podnik ho krivo obvinil, urážal, psychicky týral, spáchal zločiny, trestné činy, podvody proti jeho osobe, čo potvrdzuje uznesenie Najvyššieho súdu ČR a napriek jeho právoplatnosti žalovaný doposiaľ nevyplatil ani korunu. Spor je vedený na Okresnom súde v Děčíně, ktorý maskuje zločiny, čo spácha Dopravní podnik Děčín.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušiť a vec súdu prvej inštancie v súlade s § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou doručenu súdu prvej inštancie dňa 03.08.2021 domáhal náhrady nemajetkovej ujmy za krivé obvinenie proti jeho osobe, za urážku na cti proti jeho osobe, za psychickú ujmu proti jeho osobe, za psychický teror a psychické týranie proti jeho osobe, za zločiny, trestné činy a podvody spáchané proti jeho osobe žalovaným. Súd prvej inštancie v konaní konštatoval, že v tej istej veci sa už skôr začalo iné konanie, vedené pod sp.zn. 13C/51/2021, v rámci ktorého sa žalobca domáhal rovnako ako v predmetnej veci náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť totožným spôsobom ako v prejednávanej veci. Súd prvej inštancie preto zastal názor, že konanie vedené pod sp.zn. 18C/56/2021 je potrebné zastaviť, pretože v danom prípade sa vyskytuje prekážka súdneho konania - litispendencia, ktorá bráni tomu, aby prebiehalo na súde iné konanie v tej istej veci. Odvolací súd navyše z obsahu spisu zistil, že na súde prvej inštancie v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/91/2021, sa žalobca domáhal rovnako ochrany osobnosti, okrem pracovnoprávných nárokov na náhradu mzdy, dovolenky, stravného, nákladov na školenie vodičov, zaplatenia 13. a 14. platu. V predmetnej veci právoplatne rozhodoval Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 31.08.2021 pod č.k. 5Co/63/2021-132. Taktiež odvolací súd lustráciou v Registri zistil, že konanie totožné s konaním v predmetnej veci, vedené na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 13C/51/2021 bolo právoplatne skončené rozhodnutím Krajského súdu v Nitre zo dňa 25.01.2022 pod č.k. 12Co/6/2022-112, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu o tom, že súd prvej inštancie nemá právomoc vo veci konať a konanie zastavil.

6. Podľa § 389 písm. a) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

7. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

8. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

9. Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

10. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

11. Podľa § 9 ods. 1 CSP ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

12. Podľa § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

13. V prípade sporov s cudzím - medzinárodným prvkom a cezhraničné spory, súd najskôr vždy skúma právomoc (tzn. najmä osobnú pôsobnosť predpisu). Jednou z prvoradých procesných podmienok konania je danosť súdnej právomoci. Inštitút právomoci sa všeobecne chápe ako zákonom vymedzený

rozsah činností, ktorých realizácia je právom aj povinnosťou súdov. Jej splnenie súd skúma ex offo v každom štádiu konania a na každom stupni a jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania. Ak súd zistí, že nie je daná jeho právomoc na prejednanie a rozhodnutie o veci s cudzím - medzinárodným prvkom, konanie zastaví.

14. Či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania), vrátane možného rozhodnutia v nadväznosti na prekážku začatej veci, je súd povinný prihliadnuť kedykoľvek za konania. Zákon výslovne procesné podmienky neuvádza a možno ustáliť, že procesnými podmienkami musia byť také vlastnosti súdu a strán, ktoré jedine umožňujú dosiahnuť cieľ civilného sporového konania. K podmienkam konania potom nevyhnutne patrí tiež neexistencia vecných prekážok v konaní. Na strane súdu patria k podmienkam konania také vlastnosti, ktoré sú vymedzením jeho práv a povinností vykonávať ako orgán štátu civilné sporové konanie a na základe jeho výsledkov rozhodovať. K týmto vlastnostiam patrí právomoc súdu, ale tiež jeho vecná, funkčná a miestna príslušnosť. K podmienkam konania patria aj také vlastnosti strán sporu, ktoré im umožňujú vystupovať v konaní v postavení strán a ktoré im zároveň umožňujú mať subjektívne procesné práva a povinnosti a svojimi úkonmi ich nadobúdať. Ide o procesnú subjektivitu a aj procesnú spôsobilosť. U zástupcov strán prichádza do úvahy spôsobilosť byť zástupcom a preukázať oprávnenie na zastupovanie. K tzv. negatívnym procesným podmienkam, či prekážkam, patrí aj prekážka začatého konania (litispendencia) a prekážka veci rozsúdenej (res iudicata).

15. Procesné podmienky možno považovať za predpoklady na strane súdu, ako aj na strane strán sporu, ktoré musia byť splnené na to, aby súd mohol vec prejednať a rozhodnúť. Ak Civilný sporový poriadok neustanovuje inak, súd skúma splnenie procesných podmienok kedykoľvek počas konania, a to ex offo. Pri zistení nedostatku neodstrániteľnej podmienky konania súd konanie zastaví. Medzi neodstrániteľné nedostatky procesných podmienok, ktorých existencia má vždy za následok zastavenie konania, patrí o. i. aj nedostatok právomoci súdu vec prejednať a rozhodnúť. Ak súd zistí, že spor nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, konanie bezodkladne v zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 CSP zastaví. Samotná právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu, v tomto prípade súdu, riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v ustanoveniach § 3 a 4 CSP. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon, čo vyplýva z ustanovenia § 4 CSP. Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy SR právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Relevanciu majú najmä nariadenia Rady EÚ týkajúce sa právomoci, ktoré sa aplikujú v prípade, ak sa nepoužije medzinárodná zmluva, ktorá nekoliduje s pôsobnosťou priamo aplikovateľnej európskej normy. Až následne sa môžu aplikovať príslušné ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov, resp. dvojstrannej medzištátnej zmluvy. Je potrebné dodať, že v prípade, že súd dôjde k záveru o nedostatku právomoci s tým, že právomoc má orgán cudzieho štátu, vec tomuto orgánu nepostupuje z dôvodu, že slovenský súd nemá takéto oprávnenie, ktoré by mu vyplývalo z medzinárodných predpisov.

16. S poukazom na ustanovenie § 161 CSP má súd v každom štádiu konania povinnosť skúmať, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci. Žalovaným v predmetnej veci je Dopravní podnik mesta Děčína, a.s., ktorý je právnickou osobou so sídlom v Českej republike, teda mimo územia Slovenskej republiky, s ktorou skutočnosťou sa však súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia žiadnym spôsobom nevysporiadal. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, akým spôsobom súd prvej inštancie skúmal svoju právomoc vo veci konať s poukazom na sídlo žalovaného umiestnené v Českej republike. Je nesporné, že v prejednávanej veci ide o konanie s cudzím prvkom, preto bolo povinnosťou súdu vysporiadať sa s otázkou, či má právomoc konať vo veci, vrátane rozhodnutia o zastavení konania pre prekážku litispendencie, prípadne na prekážku veci rozhodnutej - res iudicata. Danú otázku právomoci súdu bolo potrebné posúdiť s poukazom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v

občianskych a obchodných veciach (ďalej len „Brusel I.“). Podľa tohto nariadenia je základným kritériom pre určenie súdnej právomoci bydlisko žalovaného. V zmysle článku 2 bod 1 Brusel I., ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu. Osobu s bydliskom v členskom štáte možno v zásade žalovať len na súde tohto členského štátu (článok 2). Za určitých podmienok možno takúto osobu žalovať aj na súde iného členského štátu (odlišného od toho, v ktorom má bydlisko). Tieto podmienky sú uvedené v oddieloch 2 až 7 nariadenia. V prípade výlučnej právomoci podľa čl. 22 nariadenia ide o právomoc bez ohľadu na bydlisko, a to v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľností, súdu členského štátu, v ktorom sa tento majetok nachádza. V prípade čl. 23 nariadenia postačí bydlisko aspoň jednej zo strán.

17. S poukazom na uvedené bolo potrebné v prvoinštančnom konaní skúmať, či súd má vôbec právomoc konať vo veci. Neskúmaním právomoci, resp. neopísaním výsledku tohto skúmania v odôvodnení napadnutého uznesenia, došlo k procesnej vade v zmysle § 389 ods. 1 písm. a) CSP, pretože súd sa vlastne zaoberal len skúmaním procesnej podmienky konania, t.j. či nejde o prekážku začatého konania - litispendenciu. Súd prvej inštancie mal však správne postupovať tak, že prioritne mal skúmať procesné podmienky na strane súdu, následne na strane strán sporu, vecné procesné podmienky a až potom mal skúmať negatívne procesné podmienky. V predmetnom spore súd prvej inštancie konanie zastavil na základe negatívnej procesnej podmienky - prekážky začatého konania - litispendencie. Odvolací súd po prejednaní veci konštatoval, že odôvodnenie predmetného uznesenia nespĺňa zákonnú požiadavku presvedčivosti a tým aj preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 posledná veta CSP), pretože súd prvej inštancie sa v ňom nezaoberal posúdením svojej právomoci podľa vyššie uvedených kritérií. Predmetné uznesenie odvolací súd považoval za nedostatočne odôvodnené a tým pádom v odvolacom konaní aj nepreskúmateľné.

18. Vzhľadom k tomu, že žalobca navrhoval, aby spor rozhodoval nezávislý súd Slovenskej republiky odvolací súd uvádza, že uvedenú námietku nebolo možné posúdiť ako námietku zaujatosti. Podľa § 49 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Dôvodom na vylúčenie sudcu však nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú (§ 52 ods. 2 CSP). Odvolateľ vo svojom odvolaní nekonkretizoval žiadne dôvody, pre ktoré si námietku zaujatosti uplatňuje, táto spočívala len v jeho konštatovaní o nedôvere v súd prvej inštancie.

19. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. a) a § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie posúdiť svoju právomoc v predmetnom spore v súlade s vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu a v prípade zistenia danosti jeho právomoci na prejednanie a rozhodnutie o veci s medzinárodným prvkom opätovne posúdiť dôvody pre rozhodnutie o prekážke začatého konania (litispendencie) podľa § 159 v spojení s § 161 ods. 1, 2 CSP, prípadne prekážka res iudicata podľa § 230 CSP v nadväznosti na aktuálne zistenie obsahu a štádia konaní vedených pod sp. zn. 6C/91/2020 a pod sp.zn. 13C/51/2021. Ak súd dospeje k záveru, že nie je daná jeho právomoc, v zmysle § 9 ods. 1 CSP konanie zastaví.

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci (§ 396 ods. 3 CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).